

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

AYDIN SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2023 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2024

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	9
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	10
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	10
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	11
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	13
7.	DENETİM BULGULARI.....	13
8.	EKLER.....	38

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	4
Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	5
Tablo 4: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri.....	5
Tablo 5: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	6
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri.....	6
Tablo 7: ASKİ'nin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler.....	7

KISALTMALAR

ASKİ	: Aydın Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi
CBS	: Coğrafi Bilgi Sistemi
DSİ	: Devlet Su İşleri
GYMY	: Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname
KMYKK	: Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu
SCADA	: Veri Kontrol ve İzleme Sistemi
TÜFE	: Tüketici Fiyat Endeksi
ÜFE	: Üretici Fiyat Endeksi
YİĞŞ	: Yapım İşleri Genel Şartnamesi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği'nde Abonelik İşlemleri Belgelerine İlişkin Düzenleme Bulunmaması
2. Apart Otel Olarak Kullanılan Binaların Konut Tarifesi Üzerinden Ücretlendirilmesi
3. Ruhsat Tarihi Dolan veya fiilen Oturulmaya Başlanan Yapıların İnşaat/Şantiye Aboneliği Tarifesi Üzerinden Faturalandırılmaya Devam Edilmesi
4. Tarifeler Yönetmeliğinde Yer Alan Proje Onay Ücretlerinin 2023 Yılı Su Gelir ve Hizmet Tarifesinde Düzenlenmemesi
5. İdareye Ait Taşınmazların Su ve Atık Su Aboneliklerinin Bulunmaması
6. Yapım İşlerinde Mevzuata Aykırı Uygulamaların Olması
7. Elektrik Enerjisi Teşvikinden Yararlanmayan Atık Su Arıtma Tesislerinin Bulunması
8. Sondaj İzni Verilen Kuyulardan Yapılan Faydalı Tüketim Miktarına İlişkin Denetimin Yapılmaması
9. Su Kayıplarının Önlenmesine İlişkin Bazı Yükümlülüklerin Yerine Getirilmemesi
10. Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması
11. İdarenin Personel Yönetim Sisteminin Riskler Barındırması
12. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Aydın Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (ASKİ), Bakanlar Kurulunun 13.03.2014 tarih ve 2014/6072 sayılı kararı ile kurulmuştur. ASKİ Genel Müdürlüğü, Aydın Büyükşehir Belediyesine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluştur.

Bakanlar Kurulu Kararı'nın yayımlandığı tarihten sonra çalışmalarına başlayan Genel Müdürlük, 01.07.2016 tarihi itibarıyla teşkilatlanmasını tamamlayarak hizmete başlamıştır.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile hizmet sınırları, il mülki sınırlarına genişletilmiştir. Aydın Büyükşehir Belediyesinin il mülki sınırları içerisinde bulunan tüm ilçe ve mahalleler ASKİ Genel Müdürlüğü'nün hizmet alanı kapsamındadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun (KMYKK) 3'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre ASKİ de bağlı idare olarak Aydın Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulduğundan mahalli idare olup 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un Ek 5'inci maddesinde yer alan; *"Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır"* hükmü gereğince ASKİ faaliyetlerini 2560 sayılı Kanun'da belirtilen esaslar dahilinde yürütmektedir.

Genel Müdürlüğün görev, yetki ve sorumlulukları 2560 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, ana başlıklar itibarıyla, Genel Müdürlüğün yetki, görev ve sorumlulukları şunlardır:

İçme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyaçlarının her türlü yeraltı ve yer üstü kaynaklarından sağlanması ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılması için; kaynaklardan abonelere ulaşıncaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak, bu projelere göre

tesisleri kurmak veya kurdurmak, kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

Bölge içindeki su kaynaklarının, deniz, göl, akarsu kıyılarının ve yeraltı sularının kullanılmış sularla ve endüstri artıkları ile kirletilmesini, bu kaynaklarda suların kaybına veya azalmasına yol açacak tesisi kurulmasını ve bu tür faaliyetlerde bulunulmasını önlemek, bu konuda her türlü teknik, idari ve hukuki tedbiri almak,

Su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak,

Her türlü taşınır ve taşınmaz malı satın almak, kiralamak, ekonomik değeri kalmamış araç ve gereçleri satmak, su ve kanalizasyon idaresinin hizmetleriyle ilgili tesisleri doğrudan doğruya yahut diğer kamu veya özel kuruluşlarla ortak olarak kurmak ve işletmek, bu maksatla kurulmuş veya kurulmakta olan tesislere iştirak etmektir.

Diğer yandan, mahalli idarelerin görev ve sorumluluklarının takibinde İçişleri Bakanlığı ile birlikte Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilendirilmiştir. Mahalli idarelerin; denetim ve soruşturma faaliyetleri İçişleri Bakanlığının, bu idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görevlerin ve hizmetlerin, takibi gibi faaliyetler ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün) yetkisindedir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

2560 sayılı Kanun'da su ve kanalizasyon idarelerinin organları; Genel Kurul, Yönetim Kurulu, Denetçiler ve Genel Müdürlük olarak sayılmıştır.

Bahsi geçen Kanun'un 4'üncü maddesine göre Aydın Büyükşehir Belediye Meclisi, ASKİ Genel Kurulu olarak görevli ve yetkilidir. Ayrıca Genel Kurul, Aydın Büyükşehir Belediye Başkanının görüşülmesini önerdiği işleri görüşüp karara bağlar.

Yönetim Kurulu, bir başkanla beş üyeden oluşur. Büyükşehir Belediye Başkanı Yönetim Kurulunun başkanıdır. Belediye Başkanının bulunmaması halinde, Genel Müdür Yönetim Kuruluna başkanlık eder. Genel Müdür ile genel müdür yardımcılarında hizmette en eski olanı, hizmette eşitlik halinde yaşlı bulunan Yönetim Kurulunun tabii üyesidirler. Yönetim Kurulunun diğer üç üyesi Büyükşehir Belediye Başkanının teklifi ve Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanının onayı ile atanır.

Daire başkanları, teftiş ve kontrol kurulu başkanı ve 1'inci hukuk müşaviri genel müdürün teklifi, yönetim kurulunun kararı ve büyükşehir belediye başkanının onayı ile müdürler, teknik elemanlar, avukatlar, müfettişler, daire başkan yardımcıları ve doktorlar genel müdürün teklifi üzerine yönetim kurulu kararı ile Su ve Kanalizasyon İdaresinin diğer personeli Genel Müdür tarafından atanmaktadır.

ASKİ Genel Müdürlüğü personeline ilişkin bir diğer düzenleme 5393 sayılı Belediye Kanun'un 49'uncu maddesinde yer almaktadır. Buna göre norm kadro ilke ve standartları Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Devlet Personel Başkanlığı tarafından müştereken kararlaştırılır ve kurum norm kadroları bu ilke ve standartlar çerçevesinde belediye meclisi kararıyla belirlenir.

ASKİ Genel Müdürlüğünde çalışan memurlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi olup sözleşmeli personel ise 657 sayılı Kanun'un 4/B maddesi ile 5393 sayılı Kanun'un 49'ncü maddesine göre çalıştırılmaktadır. İşçiler 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına ve 696 sayılı KHK kapsamında çalıştırılanlar da 696 sayılı KHK ile 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına tabi olup tüm personelin sosyal güvenlik işlemleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca gerçekleştirilmektedir.

ASKİ hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan personele ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	723	136
Sözleşmeli Personel	62	9
Kadrolu İşçi	387	141
Geçici İşçi	-	-
Toplam	1172	286
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	1682

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı KMYKK'nin 4'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre ASKİ'de bağlı idare olarak Aydın Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulduğundan mahalli idare olup 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

5018 sayılı Kanun'un 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır.

Mahalli idareler bütçe işlemlerini 5018 sayılı KMYKK'de yer alan bütçe ilkeleri doğrultusunda, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirmektedir.

ASKİ'nin 2023 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

EEKod-1	Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)
1	Personel Giderleri	0,00	132.847.000,00	79.063.924,39	211.910.924,39	170.943.721,42	40.967.202,97
2	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	22.030.000,00	4.819.885,38	26.849.885,38	21.759.325,68	5.090.559,70
3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	1.252.094.000,00	-62.330.196,40	1.189.763.803,60	1.154.829.789,09	34.934.014,51
4	Faiz Giderleri	0,00	46.000.000,00	1.308.282,05	47.308.282,05	46.761.061,40	547.220,65
5	Cari Transferler	0,00	12.500.000,00	5.461.104,58	17.961.104,58	15.181.686,76	2.779.417,82

6	Sermaye Giderleri	22.309.892,80	281.985.000,00	392.221.000,00	674.206.000,00	612.336.341,27	61.869.658,73
7	Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0,00
8	Borç Verme	0,00	1.000.000,00	0,00	0,00	0	0,00
9	Yedek Ödenek	0,00	95.544.000,00	-95.544.000,00	23.309.892,80	0	23.309.892,80
Toplam		22.309.892,80	1.844.000.000,00	325.000.000,00	2.191.309.892,80	2.021.811.925,62	169.497.967,18

ASKİ'nin 2023 mali yılı bütçesi ile 1.844.000.000,00 TL ödenek öngörülmüştür. Yıl içinde eklenen ödenekle birlikte 2023 yılı ödenek toplamı 2.191.309.892,80 TL olmuştur. Yıl içinde 2.021.811.925,62 TL bütçe gideri yapılmış ve 169.497.967,18 TL ödenek iptal edilmiştir.

Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.345.322.000,00	1.260.996.595,91	379.144,72	1.260.617.451,19	93,73
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
05- Diğer Gelirler	403.678.000,00	427.428.287,65	162.935,76	427.265.351,89	105,88
06- Sermaye Gelirleri	1.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09- Red ve İadeler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	1.750.000.000,00	1.688.427.883,56	542.080,48	1.687.882.803,08	96,48

2023 yılında bütçe gelir tahminlerine göre bütçe gelirlerindeki (red ve iadeler dâhil) gerçekleşme oranı %96,48 seviyesinde olmuştur. Bu çerçevede gelir kalemlerinin bütçeye göre gerçekleşme oranları da; teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde %93,73, diğer gelirlerde ise %105,88 seviyesinde beklenenin üstünde olmuştur.

Tablo 4: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2022-2021 Değişim Oranı (%) D=(B-A)/A	2023-2022 Değişim Oranı (%) E=(C-B)/B
Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	340.840.300,77	606.161.930,12	1.260.996.595,91	77,84	108,03
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Diğer Gelirler	155.491.011,74	252.479.283,58	427.428.287,65	62,38	69,29
Sermaye Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	496.331.312,51	858.641.213,70	1.688.424.883,56	73,00	96,64
Alacaklardan Tahsilat	7.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	985.104,90	2.364.318,66	542.080,48	140,00	-77,07
Net Toplam	502.346.207,61	856.276.895,04	1.687.882.803,08	70,46	97,12

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2023 yılında gelirler bir önceki yıla göre 831.605.908,04 TL %97,12 artış göstermiştir. Bu çerçevede; teşebbüs ve mülkiyet gelirlerindeki 654.834.665,79 TL tutarındaki %108,03 ve diğer gelirlerdeki 174.949.004,07 TL %69,29 tutarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur.

Tablo 5: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği <-> (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	211.910.924,39	170.943.721,42	80,67
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	26.849.885,38	21.759.325,68	81,04
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.189.763.803,60	1.154.829.789,09	77,79
04- Faiz Gideri	47.308.282,05	46.761.061,40	98,84
05- Cari Transferler	17.961.104,58	15.181.686,76	84,53
06- Sermaye Giderleri	696.515.892,80	612.336.341,27	82,10
07- Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00
08- Borç Verme	1.000.000,00	0,00	0,00
09- Yedek Ödenekler	0,00	0,00	0,00
Toplam	2.191.309.892,80	2.021.811.925,62	92,27

2023 yılında bütçe giderlerindeki gerçekleşme bütçe başlangıç ödenegine göre %92,27 seviyesinde olmuştur. Bu çerçevede gider kalemlerinin bütçe başlangıç ödenegine göre gerçekleşme oranları da; faiz giderleri ve cari transferlerde %98,84 ve %84,53, personel giderlerinde %80,67 sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinde %81,04, mal ve hizmet alım giderlerinde %77,79, sermaye giderlerinde %82,10, oranında olmak üzere tüm gider kalemlerinde beklenen veya çok yakın seviyelerde gerçekleşmiştir.

ASKİ'nin bütçe gelirleri ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2022 yılının 2021 yılına, 2023 yılının 2022 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2022-2021 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2023-2022 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	58.045.204,98	74.248.859,14	170.943.721,42	27,92	130,23
SGK Devlet Prim Giderleri	10.795.348,22	14.433.342,68	21.759.325,68	24,44	50,76
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	298.408.946,29	781.611.857,79	1.154.829.789,09	161,93	47,75

Faiz Giderleri	17.504.152,79	25.526.232,55	46.761.061,40	45,83	83,19
Cari Transferler	3.940.269,65	7.081.839,49	15.181.686,76	79,73	114,37
Sermaye Giderleri	105.986.368,22	254.088.960,29	612.336.341,27	139,74	140,99
Borç Verme	7.000.000,00	0,00	0,00	(100,00)	0,00
Toplam	501.680.290,15	1.155.991.091,94	2.021.811.925,62	130,42	74,90

ASKİ'nin bütçe giderleri toplamı 2023 yılında 2022 yılına göre 865.820.833,68 TL %74,90 artmıştır.

Gider kalemleri incelendiğinde 2023 yılında önceki yıla göre; personel giderlerinin 96.694.862,28 TL %130,23, Sosyal Güvenlik Kurumlarına devlet prim giderlerinin 7.325.983,00 TL %50,76 arttığı görülmektedir. Personel harcaması niteliğindeki bu giderlerin artışı yıllık maaş ve zamlardan kaynaklanmıştır. Mal alım ve hizmet giderlerinde 373.217.931,30 TL %47,75, sermaye giderlerinde 358.247.380,98 TL %140,99, cari transferlerde 8.099.847,27 TL %114,37 ve faiz giderlerinde 21.234.828,35 TL %83,19 tutarlarında artış olmuştur.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın ASKİ'nin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2023 yılı Faaliyet Gideri 2.113.397.900,16 TL, Faaliyet Geliri 3.900.847.564,22 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 1.787.449.664,06 TL olarak gerçekleşmiştir.

ASKİ'nin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo 7: ASKİ'nin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	ASKİ'nin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	AYDIN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ PERSONEL AŞ	100.000,00	30.000,00	%30

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

ASKİ'nin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin (GYMY) 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, GYMY hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, GYMY'de belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli,
- b) Temel mali tablolar,
 - 1) Bilanço,
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu,
 - 3) Nakit akış tablosu,
- c) Diğer mali tablolar,
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu,
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu,
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu,
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu,
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu,
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu,
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu,

- 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu,
- 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan;

mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı KMYKK'nin beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

31.12.2005 tarihli ve 26040 (3.Mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’ın 5’inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun’a ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

İç kontrol sisteminin kurulması ve uygulanması kapsamında yapılan incelemeler sonucunda iç kontrol sistemleri ile ilgili tespitler aşağıda kısaca belirtilmiştir:

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir.

İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir.

Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Hassas görevlere ilişkin prosedürler, Uyum Eylem Planında tanımlanmış olup çalışmaların tamamlanamaması yönleriyle eksiktir.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur.

İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır.

İdare iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlemiştir.

Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışma (risklerin gerçekleşme ihtimali-olası etkisi belirlenerek önem düzeyine karar verme) yapılmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur.

İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır.

İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur.

İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir.

Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuştur.

Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır.

İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak

Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır.

Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır.

İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Aydın Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğünün 2023 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği'nde Abonelik İşlemleri Belgelerine İlişkin Düzenleme Bulunmaması

Abonelik türlerine göre abone olmak isteyenlerden istenen belgelerin kurumun internet sitesinde yer aldığı, ancak Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği'nde herhangi bir düzenlemenin bulunmadığı görülmüştür.

Kurum internet sitesinde, konut, inşaat, geçici abonelik ile işyeri aboneliklerinde yapı ruhsatı, dask, tapu, emlak rayiç bedel tablosu gibi hangi belgelerin abonelik grubuna göre isteneceği yer almıştır. Tarifeler Yönetmeliği incelendiğinde ise abone türleri ve uygulamaları 8'inci maddede düzenlenmiş ancak istenecek belge ve bilgiler ile abonelik sözleşmesi hakkında Yönetmelikte bir düzenleme ya da atıfta bulunulmamıştır.

İdarenin düzenleyici işlemleri ister subjektif, somut, bireysel isterse genel, soyut objektif, gayri şahsi özelliklere haiz işlem niteliğinde olsun kanun, tüzük, yönetmelik gibi bir norma dayanmak zorundadır. Yürütmeye verilen düzenleme alanı tamamen kanunların uygulamasına yönelik olup yapılan bireysel veya düzenleyici işlemlerin kanunlara uygun olması ve kanunlarla çizilen sınırlar haricine çıkmaması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabı ve eki olan yönetim kurulu kararından; abone grubuna göre istenecek belge ve bilgiler ile abonelik sözleşmesinin 09.05.2024 tarih ve 2024/119 sayılı yönetim kurulu kararı ile internet sitesinde yayımlanmasına karar verildiği anlaşılmaktadır.

Ancak bütün su abonelerini kapsayan ve abone türüne göre değişiklik içeren düzenlemenin, idari düzenlemelerin belli bir norma dayanması ilkesine uygun olarak, abone türlerine göre istenecek belge ve bilgilerin tespit ve internette yayımlanma yetkisinin yönetim kuruluna ait olduğuna ilişkin Tarife ve Abone hizmetleri Yönetmeliği'ne hüküm konulması suretiyle yönetim kuruluna yetki verilerek yapılması gerekmektedir.

BULGU 2: Apart Otel Olarak Kullanılan Binaların Konut Tarifesi Üzerinden Ücretlendirilmesi

Kuşadası ve Didim bölgelerinde yer alan ve apart otel olarak satışı yapılan bir kısım binaların konut tarifesi üzerinden ücretlendirildiği görülmüştür.

ASKİ Tarifeler Yönetmeliği'nin 37'nci maddesinin 4'üncü fıkrasının (a) bendinde;

“Tabi olunması gereken abone grubu dışında daha düşük tarifeli abone grubundan su tüketilmesi halinde; düşük tarifeli abonelikten su tüketilmiş olması nedeniyle, geçişin yapıldığı tarihten tespit yapıldığı tarihe kadar çıkacak tarife farkı %25 fazlasıyla usulsüz su kullanım bedeli olarak tahakkuka bağlanır ve tahsil edilir. Ayrıca, idare tarafından aboneye süreli ihtar gönderilerek abone grubu değişikliği yapılması, aksi halde suyun kapatılacağı hususu bildirilir. Bildirimde verilen süre sonunda abone grubu değişikliği yapılmaz ise aboneliğin suyu kullanıma kapatılır” hükmüne yer verilmiştir

Söz konusu Yönetmeliğin 37’nci maddesi uyarınca daha düşük abone grubundan su tüketilmesi halinde geçişin yapıldığı tarihten tespit yapıldığı tarihe kadar çıkacak tarife farkının %25 fazlası ile usulsüz su kullanım bedeli olarak tahsil edileceği belirtilmiştir.

Kuşadası ve Didim bölgelerinde kontrolü sağlanan 30 apart otel içinde 5’inin konut aboneliği olduğu anlaşılmıştır.

Kamu idaresi cevabında, bulguda bahsedilen konut tarifesi olduğu tespit edilen 5 (Beş) adet apart/otel hakkında idari işlem tesis edildiği, Aydın genelinde bulunan apart otellerin saha denetiminde sistem üzerinden taranarak farklı aboneliği bulunanların tespit edilerek abone türü değişikliği ile usulsüz su kullanımına ilişkin tahakkuk ve tahsilat işlemlerinin yapılmasına devam edileceği ifade edilmiştir.

Kuşadası ve Didim bölgesinde kontrolü sağlanan 30 apart otel içinde listede gözüken 5’inin konut aboneliği olduğu tespit edilmiş ve söz konusu apart oteller hakkında idari işlem tesis edildiği anlaşılmıştır. Bu durumda incelenen apart oteller dışında özellikle Kuşadası ve Didim bölgesi ve Aydın genelinde bulunan apart oteller taranarak konut aboneliği bulunanların abone türü değişikliği ile usulsüz su kullanımına ilişkin tahakkuk ve tahsilat işlemleri yapılmalıdır.

BULGU 3: Ruhsat Tarihi Dolan veya fiilen Oturulmaya Başlanan Yapıların İnşaat/Şantiye Aboneliği Tarifesi Üzerinden Faturalandırılmaya Devam Edilmesi

5 yıllık yapı ruhsat süreleri dolduktan sonra ya da oturma başlamasına rağmen diğer abonelik türlerine geçmeyen inşaat/şantiye abone faturalarına atık su bedeli yansıtılmadığı görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu’nun “Ruhsat müddeti” 29’uncu maddesinde;

“Yapıya başlama müddeti ruhsat tarihinden itibaren iki yıldır. Bu müddet zarfında yapıya başlanmadığı veya yapıya başlanıp da her ne sebeple olursa olsun, başlama müddetiyle

birlikte beş yıl içinde bitirilmediği takdirde verilen ruhsat hükümsüz sayılır. Bu durumda yeniden ruhsat alınması mecburidir. Başlanmış inşaatlarda müktesep haklar saklıdır. Ruhsat yenilenmesi ve plan tadili sırasında ayrıca harç alınmaz. Ancak inşaat sahasında artış, bağımsız bölümlerin brüt alanında veya niteliğinde değişme olması halinde yeniden hesaplanacak harçtan evvelce ödenen harç tutarı, tenzil edilir. Yeni durumda hesaplanan harç tutarında azalma olması halinde iade yapılmaz. Diğer kanunlardaki muafiyet hükümleri saklıdır. Ruhsat ve eklerinin yapı yerinde bulundurulması mecburidir” hükmü,

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nin “Yapı ruhsatına ilişkin genele hükümler” başlıklı 54'üncü maddesinde;

“(1) Kanun ve bu Yönetmelikle getirilen istisnalar dışında yapı ruhsatı alınmaksızın hiçbir yapının inşasına başlanamaz.

(2) Ruhsat tarihinden itibaren 2 yıl içinde inşasına başlanmayan veya 5 yıllık ruhsat süresi içinde tamamlanmayan ve süresi içinde ruhsat yenilemesi yapılmayan yapılar, ruhsatsız yapı olarak değerlendirilir.

(3) Ruhsat süresi içinde yapılan başvurularda ilgili idarelerin ruhsatı yeniledikleri tarihe bakılmaksızın ruhsat, ilk ruhsat alma tarihindeki plan ve mevzuat hükümleri kapsamında beş yıl uzatılarak yenilenir. Süreye ilişkin ruhsat yenileme en çok iki kere yapılır” hükmü,

ASKİ Tarifeler Yönetmeliği'nin “Tarife uygulaması ve diğer uygulamalar” başlıklı 9'uncu maddesinin 6'ncı fıkrasında;

“İnşaat halindeki binalara yapının tamamlanmasına kadar inşaat/şantiye tarifesi uygulanır. Yapı kullanım izni olmadığı halde fiilen oturulduğunun tespiti ve geçici abonelik tesis edilmemiş olması halinde, inşaat/şantiye tarifesine ek olarak atıksu bedeli alınır. Bu tür binalarda fiilen oturduğu veya faaliyet gösterdiği tespit edilen gerçek veya tüzel kişilere ait oldukları abone grubuna göre abonelik tesis edilmesi için İdarece yazılı bildirimde bulunularak makul bir süre verilir. Verilen süre sonunda abonelik tesis edilmemesi halinde inşaat/şantiye suyu kesilebilir” hükmü,

Aynı Yönetmeliğin “Usulsüz su kullanımı” başlıklı 37'nci maddesinin 4'üncü fıkrasının (a) bendinde;

“Tabii olunması gereken abone grubu dışında daha düşük tarifeli abone grubundan su tüketilmesi halinde; düşük tarifeli abonelikten su tüketilmiş olması nedeniyle, geçişin yapıldığı

tarihten tespit yapıldığı tarihe kadar çıkacak tarife farkı % 25 fazlasıyla usulsüz su kullanım bedeli olarak tahakkuka bağlanır ve tahsil edilir. Ayrıca, idare tarafından aboneye süreli ihtar gönderilerek abone grubu değişikliği yapılması, aksi halde suyun kapatılacağı hususu bildirilir. Bildirimde verilen süre sonunda abone grubu değişikliği yapılmaz ise aboneliğin suyu kullanıma kapatılır” hükmüne yer verilmiştir.

İnşaat aboneliği, ilçe belediyeleri tarafından verilen yapı ruhsat belgesi ile kurum tarafından tesis edilmektedir. İmar Kanunu ve Yönetmeliğinde yapı ruhsat belgesi 5 yıllık olarak düzenlenmekte 2 yıl içerisinde inşaatla başlamayanlar ile 5 yıllık süre içerisinde inşaatın tamamlanmaması ya da yeniden ruhsatın 5 yıl daha uzatılmaması durumunda belgenin hükümsüz, yapılan yapının da ruhsatsız kabul edileceği ifade edilmiştir.

Tarifeler Yönetmeliği'nin 9'uncu maddesinde yapı kullanım izni olmadığı halde fiilen oturduğu tespit edilen abonelerden İnşaat/Şantiye tarifesine ek olarak atık su bedelin alınacağı, 37'inci maddesinde ise tabi olunan abone grubu dışında su kullananların tarife farkının %25'inin su kullanım bedeli olarak tahsil edileceği belirtilmiştir.

Uygulamada ise kurumun yaklaşık 2335 inşaat abonesi bulunduğu, söz konusu aboneler içinde abonelik başlangıç tarihleri 2015,2016,2017 yılları olan abonelerin olduğu, bir kısmının 5 yıllık inşaat ruhsatı süresini doldurduğu; ancak kurumun 5 yıllık ruhsat süre dolumu ile inşaat bitim tarihlerini takip etmediği, yapı oturum belgesi olmadan binalarda oturumun başlamasına rağmen idarenin su faturalarına atık su bedeli tahakkuk ettirmediği anlaşılmıştır.

Kamu idaresi cevabında, inşaat/şantiye abonelerinin sistem üzerinden kontrolü yapılarak 5 yıllık inşaat ruhsatı süresini doldurduğu tespit edilen abonelerden atık su bedeli tahakkuk ve tahsiline başlanıldığını; ayrıca sistem üzerinden takip amacıyla ABYS (Abone Bilgi Yönetim Sistemi) uygulamasına inşaat tarihi alanının eklendiği ve inşaat başlangıç tarihlerinin doldurularak takip edildiğini bildirmiştir.

Sonuç olarak, abone sayısının büyüklüğü ile abone başlangıç tarihinin eskiliği göz önünde bulundurulduğunda inşaat/şantiye abonelerinin kontrolü yapılarak atık su bedelleri ile usulsüz su kullanımına ilişkin tarife farklarının tahakkuk ve tahsili sağlanmalıdır.

BULGU 4: Tarifeler Yönetmeliğinde Yer Alan Proje Onay Ücretlerinin 2023 Yılı Su Gelir ve Hizmet Tarifesinde Düzenlenmemesi

Tarifeler Yönetmeliği'nde parsel drenaj kanalı, parsel baca bağlantı projesi ve atıksu depolama tankı/arıtma tesisi proje onayları ve bedel hesaplanması ayrıntılı düzenlenmesine rağmen su tarifesinde proje onay bedellerine yer verilmeyerek tahsilatının yapılmadığı görülmüştür.

ASKİ Tarife Yönetmeliği'nin Parsel Drenaj Kanalı, Parsel Baca Bağlantı Projesi ve Atık Su Depolama Tankı/Arıtma Tesisi Proje Onayları bölümünün 26'ncı maddesinin 1'inci fıkrasında;

İmar durumu alınmış mimari projelerinin kanal bağlantı ve atıksu depolama tankı/arıtma tesisi projeleri inceleme ücreti, 3 mühendis/saat, 1 daktilo/saat, 1 memur/saat ücreti toplamıdır. Bu ücret;

“a) Konutlarda ;

İnceleme ücreti

Daire Sayısı x —————

b) İşyerlerinde ;

Toplam inşaat alanı (m2)

————— x inceleme ücreti

100

c) Otel ve motellerde ;

Oda sayısı

————— x inceleme ücreti

5

(TL) olarak alındıktan sonra onaylanır.

Proje inceleme ücreti: En az konutlarda 2 daire, işyerlerinde 100 m2, otel ve motellerde 5 oda için hesaplanan, ücrettir.

ç) *Endüstriyel/Evsel arıtma tesisi projeleri, ilave tesis projeleri yada revizyon projelerinin onay ve tetkikleri aşağıda verilen formüllere göre hesaplanan proje onay ücreti karşılığında yapılır.*

Endüstriyel Atıksu Arıtma Tesisleri Proje Onay Bedeli,

*PO = K * F * (A+C)” şeklinde düzenlenmiştir.*

Söz konusu yönetmelikte proje onay ücretlerinin konut, işyeri, oteller ve arıtma tesisleri olarak nasıl hesaplanacağı ayrıntılı gösterilmiştir.

Bu durumda proje onay ücretlerinin Su Gelir ve Hizmet Tarifesinde düzenlenerek tahsili sağlanmalıdır.

Kamu idaresi cevabında, Tarifeler Yönetmeliği’nde parsel drenaj kanalı, parsel baca bağlantı projesi ve atıksu depolama tankı/ arıtma tesisi proje onayları ve bedel hesaplanması işleri için Gelir Ücret Tarifesine göre gerekli proje onay bedellerinin girilmeye başlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak proje onay ücretleri Su Gelir ve Hizmet Tarifesinde düzenlenmeli, tahakkuk ve tahsil işlemlerine başlanmalıdır.

BULGU 5: İdareye Ait Taşınmazların Su ve Atık Su Aboneliklerinin Bulunmaması

İdareye ait bazı taşınmazların su ve atık su aboneliklerinin bulunmadığı görülmüştür.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun’un “Muafiyetler” başlıklı 21’inci maddesinde;

“a) İSKİ’nin görevleri için kullandığı taşınmaz malları, tesisleri, işlemleri ve faaliyetleri her türlü vergi resim ve harçtan muaftır.

b) Yabancı ülkelerden getirilecek veya bağış yoluyla sağlanacak araç ve gereçler için Büyükşehir Belediyesine kanunlarla tanınan muafiyetler İSKİ için de geçerlidir” denilmektedir.

İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği Teknik Usuller Tebliği’nin “Abonelik işlemleri” başlıklı 30’uncu maddesinde; idarelerin hizmet vermekle yükümlü olduğu tüm gerçek ve tüzel kişilerin abone olmak, sayaç taktırmak ve sayacı işler durumda muhafaza etmekle idareyle birlikte yükümlü olduğu, idarelerin abonesiz ve sayaçsız su kullanımını önlemek maksadıyla gerekli çalışmaları yapacağı, abonelik

tesis edilirken suyun kullanım şekline ve kullanıcılarına göre abone türlerinin belirlenerek sisteme giriş yapılacağı ifade edilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre; su ve kanalizasyon idarelerinin görevleri için kullandığı taşınmazların su ve atık su aboneliklerine ilişkin herhangi bir muafiyet bulunmadığından İdarenin hizmet binaları ve tesislerinin su ve atık su aboneliklerinin yapılması gerekmektedir.

İdarenin abonelik işlemlerinin incelenmesi neticesinde; içme suyu arıtma tesisi, atık su arıtma tesisi, şantiye, şube gibi İdareye ait 32 taşınmazın su ve atık su aboneliklerinin bulunmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta, Aydın Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Tarifeler Yönetmeliği'nin 12/05/2022 tarihinde yürürlüğe girdiğini, Anılan Yönetmeliğin "*Abone Grupları*" başlıklı 8'inci maddesinin birinci fıkrasının (r) bendinde "bedelsiz su kullanan abonelikler" in sıralandığını, Yönetmeliğin üç numaralı alt bendinde yer alan "*İdareye ait yapı ve tesisler*" hükmü gereğince İdareye ait hizmet binaları ve tesislerden su kullanım bedeli alınmadığını, kayıp-kaçak ve su tüketiminin izlenebilmesi ve sağlıklı veri elde edilmesi için İdare tarafından kullanılan hizmet binaları ve tesislerde sayaçların mevcut olduğunu ve söz konusu sayaçlar marifetiyle tüketimlerin izlendiğini belirtmiştir.

İdarece gönderilen cevapta, İdareye ait taşınmazlardan Yönetmelik gereği su kullanım bedeli alınmadığı belirtilmiştir. Ancak, bulguda yer alan husus söz konusu taşınmazlardan su kullanım bedeli alınmaması değil; 32 adet taşınmazın su ve atık su aboneliklerinin olmamasıdır. Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinde su ve kanalizasyon idarelerinin görevleri için kullandığı taşınmazların su ve atık su aboneliklerine ilişkin bir muafiyet yer almamaktadır.

Sonuç itibarıyla, söz konusu taşınmazların su ve atık su aboneliklerinin tesis edilmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Yapım İşlerinde Mevzuata Aykırı Uygulamaların Olması

İdare tarafından ihale edilen yapım işlerinde mevzuata aykırı işlemlerin bulunduğu görülmüştür.

A) Yeni Birim Fiyatların Tespitinde Rayiçlerin Hatalı Belirlenmesi

İdare tarafından gerçekleştirilen ve fiyat farkı verilen bazı yapım işlerinde sözleşme kapsamında olmayıp işin devamı sırasında yapımına karar verilen iş kalemleri için düzenlenen yeni birim fiyat tutanaklarında, sözleşme yılı resmi birim fiyatları yerine güncel resmi birim fiyatların kullanıldığı görülmüştür.

Sözleşme eki Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin (YİGŞ) 22'nci maddesinde;

“(1) 12 inci maddenin 4 üncü fıkrasında belirtilen proje değişikliği şartlarının gerçekleştiği hallerde, işin yürütülmesi aşamasında idarenin gerekli görerek yapılmasını istediği ve ihale dokümanında ve/veya teklif kapsamında fiyatı verilmemiş yeni iş kalemlerinin ve/veya iş gruplarının bedelleri ile 21 inci maddeye göre sözleşme kapsamında yaptırılacak ilave işlerin bedelleri, ikinci fıkrada belirtilen usuller çerçevesinde yüklenici ile birlikte tespit edilir. Bu şekilde hesaplanacak ilave işlerin bedelleri; birim fiyat sözleşmelerde yeni birim fiyatlar üzerinden, anahtar teslim götürü bedel sözleşmelerde ise yeni birim fiyatlar üzerinden hesaplanacak artış tutarına göre belirlenecek ilerleme yüzdeleri esas alınarak yükleniciye ödenir.

(2) Yeni fiyatın tespitinde iş kalemi veya iş grubunun niteliğine göre aşağıdaki sıralamaya uyularak oluşturulan analizlerden biri kullanılır:

a) Yüklenicinin birim fiyatlarının/teklifinin tespitinde kullanarak teklifi ekinde veya aşırı düşük teklif açıklaması kapsamında idareye sunduğu ve yeni iş kalemi/grubu ile benzerlik gösteren iş kalemlerine/gruplarına ait analizler dikkate alınarak oluşturulacak analizler.

b) İdarede veya diğer idarelerde mevcut olan ve yeni iş kalemine/grubuna benzerlik gösteren analizler dikkate alınarak oluşturulacak analizler.

c) İhaleyi yapan idarenin daha önce gerçekleştirdiği ve ihale konusu işe benzer nitelikteki yapım işlerinin sözleşmelerinde ortaya çıkan iş kalemleri/gruplarına ait maliyet analizleri dikkate alınarak oluşturulacak analizler.

ç) Yeni iş kaleminin/grubunun yapılması sırasında tutulacak puantajla tespit edilecek malzeme miktarları, işçi ve makinelerin çalışma saatleri ile diğer tüm girdiler esas alınarak oluşturulacak analizler.

(3) İş kalemi veya iş grubunun niteliğine uygun olarak yukarıdaki analizlere, kaynakların verimli kullanılması gözetilerek aşağıdaki rayiçlerden biri, birkaçı veya tamamı uygulanabilir:

a) Varsa yüklenicinin teklifinin ekinde veya aşırı düşük teklif açıklaması kapsamında idareye verdiği teklif rayiçler.

b) İdarede veya diğer idarelerde mevcut rayiçler.

c) İhaleyi yapan idarenin daha önce gerçekleştirdiği ve ihale konusu işe benzer nitelikteki yapım işlerinin sözleşmelerinde ortaya çıkan fiyatlar.

ç) İdarece kabul edilmek şartıyla, ticaret ve/veya sanayi odasınca onaylanmış uygulama ayına ait yerel rayiçleri” hükmü yer almaktadır.

Şartnameye göre yeni birim fiyatın tespitinde kullanılacak analizlerde öncelik sıralamasına uyulması zorunlu iken; rayiçlerde böyle bir zorunluluk bulunmamaktadır. Dolayısıyla, yeni fiyat yapılırken “kaynakların verimli kullanılması ilkesi” gözetilmesi koşuluyla, 22’nci maddenin üçüncü bendinde sayılı rayiçlerden biri, birkaçı veya tamamını kullanılabilir.

28751 sayılı ve 31.08.2013 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhale Edilen Yapım İşlerinde Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esaslar’ın “Uygulama Esasları” başlıklı 6’ncı maddesinin sekizinci fıkrasında;

“Sözleşmede birim fiyatı bulunmayan ve Yapım İşleri Genel Şartnamesine göre ihale tarihinin içinde bulunduğu aya ait fiyatı tespit edilemeyen iş kalemi için yeni birim fiyat yapılması halinde, bu fiyat, uygulama ayının rayiçlerine ve şartlarına göre tespit edilir. Belirlenen bu yeni birim fiyat, uygulama ayı fiyat farkı katsayısına (P_n) bölünerek iş kaleminin ihale tarihinin içinde bulunduğu aya ait birim fiyatı tespit edilir ve fiyat farkı hesabı bu fiyat esas alınarak yapılır” denilmektedir.

Bu hükümlere göre, fiyat farkı verilen yapım işlerinde sözleşmede birim fiyatı bulunmayan ve YİĞŞ’ne göre ihale tarihinin içinde bulunduğu aya ait fiyatı tespit edilemeyen iş kalemi için yeni birim fiyat yapılması halinde, bu fiyat, uygulama ayının rayiçlerine ve şartlarına göre tespit edilmelidir. Belirlenen bu yeni birim fiyat ise, uygulama ayı fiyat farkı katsayısına (P_n) bölünerek iş kaleminin sözleşme yılı birim fiyatı tespit edilmeli ve fiyat farkı hesabı bu fiyat esas alınarak yapılmalıdır. Söz konusu iş kalemine ait ihale tarihinin içinde bulunduğu aya ait fiyatın tespit edilmesi halinde ise doğrudan bu fiyatın kullanılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, İdare tarafından ihale edilen bazı yapım işlerinde, sözleşme kapsamında olmayıp işin devamı sırasında yapımına karar verilen ve ihale tarihinin içinde bulunduğu aya ait fiyatı tespit edilebilen iş kalemleri için düzenlenen yeni birim fiyat tutanaklarında, söz konusu resmi birim fiyatlar yerine güncel resmi birim fiyatların kullanıldığı görülmüştür.

Söz konusu uygulama, yeni birim fiyatların daha yüksek belirlenmesine sebebiyet vermekte olup yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu İdaresince, bulgu konusu husus kabul edilmiş olup gerekli düzenlemelerin yapıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, fiyat farkı verilen yapım işlerinde sözleşme kapsamında olmayıp işin devamı sırasında yapımına karar verilen iş kalemleri için düzenlenen yeni birim fiyat tutanaklarında, ihale tarihinin içinde bulunduğu aya ait fiyatın tespit edilmesi halinde İdarece bu fiyatın kullanılması gerekmektedir.

B) Yeni Birim Fiyatların Tespitinde Tenzilat Uygulamasının Hatalı Olması

İdare tarafından gerçekleştirilen bazı yapım işlerinde sözleşme kapsamında olmayıp işin devamı sırasında yapımına karar verilen iş kalemleri için düzenlenen yeni birim fiyat tutanaklarında, benzer poz tenzilatı uygulanması gerekirken genel ihale tenzilatı uygulandığı görülmüştür.

Sözleşme eki YİĞŞ'nin 22'nci maddesinde;

“... ”

(5) İkinci fıkraya göre yeni fiyatın hesabında, yeni tespit edilecek iş kaleminin analizinde yer alan girdilere ait miktarların varsa rayiçlere ve genel giderlere tesiri dikkate alınır. Bu itibarla, sözleşmede yeni birim fiyat analizleri için önceden belirlenmiş bir kâr ve genel gider oranı var ise bu oran dikkate alınarak yeni birim fiyat hesabı sonuçlandırılır. Sözleşmede bu konuda bir oran belirlenmemiş ise, oluşturulan kâr ve genel gider hariç analiz tutarına %10 oranındaki yüklenici karına ilave olarak %15 oranına kadar idare ve yüklenicinin anlaşığı oranda genel gider eklenir. Ayrıca, yüklenicinin teklifi kapsamında yeni iş kalemi ile benzerlik gösteren iş kaleminin bulunması halinde, bu madde kapsamında hesaplanan yeni birim fiyat; yüklenici tarafından benzerlik gösteren iş kalemi için teklif edilen birim fiyatın, idarece aynı iş kalemi için resmi analiz ve rayiçler de kullanılarak hesaplanan birim fiyata oranı (0,90'ı

aşmamak üzere) ile yeni iş kalemine ait resmi analiz ve rayiçler de kullanılarak hesaplanan birim fiyatın çarpılması sonucunda elde edilen tutarı geçemez. Yüklenicinin teklifi kapsamında yeni iş kalemi ile benzerlik gösteren iş kaleminin bulunmaması halinde ise, yeni birim fiyat; yeni iş kalemine ait resmi analiz ve rayiçler de kullanılarak hesaplanan birim fiyatın %90'ını geçemez” hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükmü uyarınca, yüklenicinin teklifi kapsamında yeni iş kalemi ile benzerlik gösteren iş kaleminin bulunması halinde, yeni birim fiyat; yüklenici tarafından benzerlik gösteren iş kalemi için teklif edilen birim fiyatın, idarece aynı iş kalemi için resmi analiz ve rayiçler de kullanılarak hesaplanan birim fiyata oranı (0,90'ı aşmamak üzere) ile yeni iş kalemine ait resmi analiz ve rayiçler de kullanılarak hesaplanan birim fiyatın çarpılması sonucunda elde edilen tutarı geçmemelidir. Yüklenicinin teklifi kapsamında yeni iş kalemi ile benzerlik gösteren iş kaleminin bulunmaması halinde ise, yeni birim fiyat; yeni iş kalemine ait resmi analiz ve rayiçler de kullanılarak hesaplanan birim fiyatın %90'ını geçmemelidir.

Yapılan incelemelerde, İdare tarafından ihale edilen bazı yapım işlerinde, yüklenicinin teklifi kapsamında yeni iş kalemleri ile benzerlik gösteren iş kalemlerinin bulunduğu; ancak, düzenlenen yeni birim fiyatlarda benzerlik gösteren iş kalemlerinin dikkate alınmadığı ve dolayısıyla yeni birim fiyatlarda benzer poz tenzilatı uygulaması yerine genel ihale tenzilatı (sözleşme bedeli/yaklaşık maliyet) uygulaması yapıldığı görülmüştür.

Söz konusu uygulama, yeni birim fiyatların daha yüksek belirlenmesine sebebiyet vermekte olup yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu İdaresince, bulgu konusu husus kabul edilmiş olup gerekli düzenlemelerin yapıldığı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, yapım işlerinde sözleşme kapsamında olmayıp işin devamı sırasında yapımına karar verilen iş kalemleri için düzenlenen yeni birim fiyat tutanaklarında, yüklenicinin teklifi kapsamında yeni iş kalemi ile benzerlik gösteren iş kaleminin bulunması halinde, benzer poz tenzilatının uygulanması gerekmektedir.

C) Yeni Birim Fiyat Tespitinde Kullanılan Rayiçler İçin Ticaret ve/veya Sanayi Odasından Onay Alınmaması

İdare tarafından ihale edilen yapım işlerinin sözleşmelerinde yer almayan ve sonradan yapılmasına gerek bulunan imalat kalemlerine ait yeni birim fiyatların belirlenmesi sırasında kullanılan faturaların ve rayiçlerin ilgili ticaret ve/veya sanayi odasına onaylatılmadığı görülmüştür.

YİĞŞ'nin "Sözleşmede Bulunmayan İşlerin Fiyatının Tespiti" başlıklı 22'nci maddesinin üçüncü fıkrasında;

"İş kalemi veya iş grubunun niteliğine uygun olarak yukarıdaki analizlere, kaynakların verimli kullanılması gözetilerek aşağıdaki rayiçlerden biri, birkaçı veya tamamı uygulanabilir:

a) Varsa yüklenicinin teklifinin ekinde idareye verdiği teklif rayiçler

b) İdarede veya diğer idarelerde mevcut rayiçler

c) İhaleyi yapan idarenin daha önce gerçekleştirdiği ve ihale konusu işe benzer nitelikteki yapım işlerinin sözleşmelerinde ortaya çıkan fiyatlar

ç) İdarece kabul edilmek şartıyla, ticaret ve/veya sanayi odasınca onaylanmış uygulama ayına ait yerel rayiçleri" denilmektedir.

12.09.2005 tarihli ve 25934 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Oda Muameleat Yönetmeliği'nin "Faturaların Rayice Uygunluğunun Onayı" başlıklı 38'inci maddesinde;

"Faturaların rayice uygunluğunun onayı; faturaya konu mal veya hizmetle işigal eden en az üç işletmeden belgelendirilmek suretiyle alınacak fiyatların ortalaması veya alınan fiyatlardan birbirine en yakın olanlar dikkate alınarak yapılır. Bu sayıda işletmenin bulunmaması halinde, ilgili meslek komitesinin görüşü veya gerekli durumlarda meclis tarafından onaylanan eksper listeleri arasından yönetim kurulu kararı ile görevlendirilecek eksper heyetinin raporu üzerine işlem yapılır. Ancak, özel imalata ilişkin faturaların, görevlendirilecek eksper heyeti tarafından düzenlenecek rapora göre onaylanması zorunludur. Onay işlemi, fatura asılları üzerine yapılır.

Faturaların tasdiki, satış yapan ve faturayı düzenleyen satıcının bulunduğu yer odası veya şubesi tarafından yapılır. Projeye müstenit özel imalatlara ilişkin fatura tasdikleri ise, bu maddede belirtilen usul ve esaslara göre satışı yapan ve faturayı düzenleyen satıcının

bulunduğu yer sanayi odasınca veya ticaret ve sanayi odasınca, bu odalarca yapılamaması ve bu hususun tevsik edilmesi durumunda ise en yakın sanayi odası veya ticaret ve sanayi odasınca yapılır” hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, yeni birim fiyatların belirlenmesinde, konuya ilişkin mal veya hizmetle iştirak eden en az üç işletmeden alınacak fiyatların faturalarının güncel rayice uygun olup olmadığının onayının faturayı düzenleyen satıcının bulunduğu yer odasınca faturaların asılları üzerine yapılması gerekmektedir.

Ticaret ve/veya sanayi odasınca rayicin onay işlemi, yeni birim fiyatın bir geçerlilik şartı olup ticaret veya sanayi odasınca onaylanmamış rayiçlerin kullanılma imkanı bulunmamaktadır. İlgili odalarca yapılacak onay işlemi; rayicin yer ve zaman itibarıyla piyasa değerlerini yansıtan bir işlem olduğu gibi belirlenen rayicin yeni birim fiyata dayanak teşkil etmesi açısından geçerlilik şartı olarak düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, İdarece ihalesi gerçekleştirilen yapım işlerinde, yeni fiyatın tespitinde kullanılan rayiçlerin ticaret ve/veya sanayi odası onaylı olmadığı görülmüştür. Bu durum, yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine aykırı olup onay mekanizmasının işletilmemesi, piyasa rayiçlerinin üzerinde fiyat tespit edilmesi riskini ortaya çıkarmaktadır.

Kamu İdaresince, bulgu konusu husus kabul edilmiş olup söz konusu hususa ilişkin azami özenin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin yapım işi sözleşmelerinde yer almayan ve sonradan yapılmasına gerek bulunan imalat kalemlerine ait yeni birim fiyatların belirlenmesi sırasında kullanılan faturaların ve rayiçlerin ticaret ve/veya sanayi odasına onaylatılması gerekmektedir.

D) Yeni Birim Fiyat Tespitinde Miktarın Belirlenmemesi Dolayısıyla Revize Birim Fiyat Uygulanamaması

Yeni birim fiyat tespiti yapılan bazı iş kalemlerinde yeni birim fiyat yapıldığı sırada iş kalemi miktarı belirlenmemesi nedeniyle bu iş kalemleri için revize birim fiyat uygulanamadığı tespit edilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin “Yapım işlerinde iş kalemi miktarının değişmesi” başlıklı 52'nci maddesinde; birim fiyatlı işlerde, sözleşmesinde yer alan iş kalemi için sözleşme miktarında, sözleşmede yer almayan ve yeni fiyatla sözleşmeye dahil edilen iş kalemi için ise yeni fiyat oluşturulurken projesine göre tespit edilip idare tarafından onaylanan iş miktarında

%20'i aşan artışın meydana gelmesi ve aynı zamanda bu toplam artışın sözleşme bedelinin yüzde 1'ini geçmesi halinde, artışın sözleşme bedelinde payı oranında birim fiyatın revize edilerek iş kalemindeki %20'i aşan kısım için revize edilen fiyat üzerinden ödeme yapılacağı belirtilmiştir.

Revize birim fiyat hesabı:

$$R = F \times [1 - (A \times F) / S]$$

S = Sözleşme bedeli (TL),

F = İş kaleminin birim fiyatı (TL /),

A = İş kaleminde meydana gelen toplam artış miktarı (adet, mt, m2 vb.),

R = Revize birim fiyat (TL /)

formülü ile yapılmaktadır. İş kaleminde meydana gelen toplam artış miktarını (A) bulabilmek için iş kaleminin başlangıçtaki miktarının bilinmesi gerekmektedir. Sözleşmede yer alan bir iş kalemi için belirlenen miktar birim fiyat cetvelinde yer aldığı için sözleşmede yer alan miktar üzerinden fiyat revize edilebilmektedir. Yeni birim fiyat tespiti yapılan iş kaleminde ise sözleşme miktarı belirlenmediği için yeni birim fiyat belirlenirken projeye uygun olarak iş kalemi miktarı tespit edilmeli ve idare tarafından onaylan iş kalemi miktarı üzerinden fiyat revize edilmelidir.

Yeni birim fiyat yapılan birim fiyatlı yapım ihaleleri incelendiğinde; yeni birim fiyat tespiti yapılırken projeye uygun olarak iş kalemi miktarı belirlenmediği için revize birim fiyat hesabı yapılamadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta, hesapların kontrol edildiğini ve revizeye giren yeni birim fiyatın olmadığını ifade etmiştir. Yukarıda da ifade edildiği üzere, İdarece yürütülen yapım işlerinde yeni birim fiyat tespiti yapılırken projeye uygun olarak iş kalemi miktarı belirlenmediği için revize birim fiyat hesabı yapılamamıştır. Yeni birim fiyat tespiti yapılırken projeye uygun olarak iş kalemi miktarı belirlenmeden revize birim fiyat hesabının yapılabilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla, İdarece bu hesabın nasıl yapıldığı anlaşılamamıştır.

Sonuç olarak, yeni birim fiyat yapılırken miktar tespiti yapılmaması sonucunda iş kalemi için revize birim fiyat yapılamayacağı ve yeni birim fiyat yapılan iş kaleminde fazla

ödemeye yol açabileceği için yeni birim fiyat tespiti yapılırken projeye uygun olarak iş kalemi miktarının tespit edilmesi gerekmektedir.

BULGU 7: Elektrik Enerjisi Teşvikinden Yararlanmayan Atık Su Arıtma Tesislerinin Bulunması

İdarenin elektrik enerjisi teşvikinden yararlanması gereken 7 adet atık su arıtma tesisinde, elektrik enerjisi bedelinin bir kısmının geri ödenmesine ilişkin teşvikten yararlanmak için gerekli işlemlerin tamamlanmadığı görülmüştür.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun teşvikleri düzenleyen 29'uncu maddesine göre; arıtma tesisi kuran, işleten ve yönetmeliklerde belirtilen yükümlülükleri yerine getiren kuruluşların arıtma tesislerinde kullandıkları elektrik enerjisi tarifesinde, sanayi tesislerinde kullanılan enerji tarifesinin yüzde ellisine kadar indirim uygulamaya Cumhurbaşkanı yetkili kılınmıştır.

Aynı Kanun'un 29'uncu maddesine dayanılarak, atık su arıtma tesislerinin teşvik tedbirlerinden faydalanmasında uyulacak usul ve esasları belirleyen Yönetmelik yürürlüğe konulmuştur. Atık Su Arıtma Tesislerinin Teşvik Tedbirlerinden Faydalanmasında Uyulacak Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik'in 4'üncü maddesinde; atık suların arıtılması amacıyla atık su arıtma tesislerinde kullanılan ve ödemesi yapılan bir önceki yıla ait elektrik enerjisi giderinin, Bakanlar Kurulunca (Cumhurbaşkanı) belirlenecek oranda, Bakanlık bütçesine bu amaç için ayrıca konulacak ödenekten, ilgili atık su altyapı tesisi yönetimlerine geri ödeneceği hüküm altına alınmıştır.

2011/2245 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda, atık su arıtma tesislerinde kullanılan ve ödemesi yapılan bir önceki yıla ait elektrik enerjisi giderinin %50 oranında geri ödeneceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, İdarenin 40 adet atık su arıtma tesisi olduğu, elektrik enerjisi teşvikinden yararlanması gereken 26 adet atık su arıtma tesisinin bulunduğu ve 7 adet atık su arıtma tesisi için elektrik enerjisi bedelinin bir kısmının geri ödenmesine ilişkin teşvikten yararlanmak amacıyla gerekli işlemlerin tamamlanmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta, söz konusu atık su arıtma tesislerinin proje onayları olmadığından teşvikten yararlanmadığını, tesislerin proje onay işlemlerinin tamamlanması için Etüt Plan ve Proje Daire Başkanlığına gerekli yazıların yazıldığını ve proje

onay işlemleri tamamlandıktan sonra 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 29'uncu maddesine göre elektrik enerjisi teşvikinden yararlanması için gerekli işlemlerin yapılacağını belirtmiştir.

Netice olarak; elektrik enerjisi teşvikinden yararlanması gereken tesislerin teşvikten yararlanması için gerekli işlemlerin tamamlanması ve sürecin takip edilmesi gerekmektedir.

BULGU 8: Sondaj İzni Verilen Kuyulardan Yapılan Faydalı Tüketim Miktarına İlişkin Denetimin Yapılmaması

Devlet Su İşleri Bölge Müdürlüğünce sondaj izni verilen kuyulardan ne kadar su çekildiğine veya faydalı tüketim miktarına ilişkin İdare tarafından herhangi bir denetiminin yapılmadığı görülmüştür.

23.12.1960 tarih ve 10688 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanun'un "Terimler" başlıklı 2'nci maddesinde faydalı kullanış, yeraltı suyunun içmede, temizlikte, belediye hizmetlerinde, hayvan sulamada, zirai sulamada, maden ve sanayide, sportif vesair tesislerde kullanılması şeklinde tanımlanmıştır.

Aynı Kanun'un "İlan edilmiş yeraltı suyu işletme sahaları içinde kuyu açılması" başlıklı 4'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında kuyu açan kimsenin, bulunan suyun ancak kendi faydalı ihtiyaçlarına yetecek miktarını kullanmaya yetkili olduğu, bu miktarı aşan sular ile sulama, kullanma ve işlenerek veya doğal haliyle içme suyu olarak satılmak üzere çıkarılan yeraltı sularının, Hazinenin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerdeki kaynak sularının (mazbut vakıflara ait sular hariç), 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine uyularak il özel idarelerince kiraya verileceği; aynı maddenin dördüncü fıkrasında ise faydalı ihtiyaç miktarının, tahsis edilecek maksada göre ilgili bakanlıkların mütalaası alınmak suretiyle Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından tayin ve tespit edileceği hükme bağlanmıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere sondaj kuyularına ilişkin olarak tüm yetki Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünde bulunmakta olup sondaj kuyularından çıkarılan sulardan faydalı tüketim miktarını aşan suların kiralınması gereken kısmına ise 6360 sayılı Kanun ile büyükşehir olan illerde il özel idarelerin tüzel kişiliğinin kaldırılmış olması sebebiyle su ve kanalizasyon idareleri bakmaktadır.

Yapılan inceleme neticesinde, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünden alınan izin ile açılan kuyularda faydalı tüketim miktarının ve buna ilişkin faydalı tüketimi aşan kısımların

denetimiyle ilgili olarak İdarenin, DSİ ile koordineli yürüyen bir iş akış ağı oluşturmaması nedeniyle sağlıklı bir tespit yapılamadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta, sular ile ilgili her türlü yetkinin DSİ uhdesinde olduğunu, kuyuların açılması izin, ruhsat, kapatma, kaçak açılan kuyulara idari ceza vb. işlemler yönünden İdarenin herhangi bir yetki ve sorumluluğunun bulunmadığını, İdarece açılacak kuyular için de DSİ Bölge Müdürlüğünden izin alındığını, DSİ'den izin alınmış olan gerek İdarece işletilen gerekse de içme, kullanma ve endüstri suyu amaçlı İdarece 3. özel ve tüzel kişilere kiralanın yerlerin DSİ tarafından verilen faydalı kullanım ve debi miktarlarını izlediğini ve ilgili kuyulara sayaç takılmak marifetiyle periyodik okumaların yapılarak sayaçların takip edildiğini, İdarenin uhdesi dışında DSİ tarafından izin verilen kuyu ve sondajlarla ilgili herhangi bir görev ve sorumluluğunun bulunmadığını belirtmiştir.

Sondaj kuyularına ilişkin olarak tüm yetkinin Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünde bulunduğu yukarıda belirtilmiştir. Ancak, sondaj kuyularından çıkarılan sulardan faydalı tüketim miktarını aşan suların kiralanması gereken kısmına 6360 sayılı Kanun ile büyükşehir olan illerde il özel idarelerin tüzel kişiliğinin kaldırılmış olması sebebiyle su ve kanalizasyon idareleri bakmaktadır. Dolayısıyla, DSİ'den alınan izin ile açılan kuyularda faydalı tüketim miktarının ve buna ilişkin faydalı tüketimi aşan kısımların denetimiyle ilgili olarak İdarenin, DSİ ile koordineli yürüyen bir iş akış ağı oluşturması gerekmektedir. Ancak, yapılan incelemelerde söz konusu husus İdare tarafından gerçekleştirilmemiştir. İdare göndermiş olduğu cevapta hiçbir yetkisinin olmadığını ifade etse de 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanuna göre yetkisi vardır.

Bu itibarla Devlet Su İşleri Bölge Müdürlüğünce sondaj izni verilen kuyulara ilişkin geriye dönük faydalı tüketim miktarlarının DSİ ile ortaklaşa bir çalışmayla saptanması, bu kuyularda olması muhtemel kaçak su kullanımlarını ve deşarjlarını önleyecek tedbirlerin alınması, bedellendirilmesi gereken kısımların bedellendirilip tahsilatının sağlanması, su kullanımı çok olan tüketicilere (oteller, otel havuzları, su oyun parkları, oto yıkama, halı yıkama gibi) öncelik verilerek çalışmalara başlanması ve yeraltı sularının korunması gerekmektedir.

BULGU 9: Su Kayıplarının Önlenmesine İlişkin Bazı Yükümlülüklerin Yerine Getirilmemesi

Su Kayıpları Tebliği'nde yer verilen bazı gerekliliklerin yerine getirilmediği görülmüştür.

Tarım ve Orman Bakanlığı, içme-kullanma suyunun etkin kullanılması ve israfının önlenmesi, su temin ve dağıtım sistemlerindeki su kayıplarının kontrol edilmesi amacıyla, 08.05.2014 tarih ve 28994 sayılı Resmi Gazete’de İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği’ni yayımlamıştır. Yönetmelik’in 11’inci maddesinde, Yönetmelik’te belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyenlerin, 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ve ilgili diğer mevzuata göre sorumlu olacağı ifade edilmiştir.

16.07.2015 tarih ve 29418 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan, İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği Teknik Usuller Tebliği’nin 5’inci maddesinde, Su ve Kanalizasyon İdaresinin; idari ve fiziki su kayıplarının ölçüme dayalı olarak belirlenmesini, şebekenin ve sistemin şartnamelere ve uygulama projelerine uygun yapılmasını, kullanılan malzemelerin standartlara uygun olarak temin edilmesini, sistemde ana basınç bölgesi ve alt bölgelerin oluşturulmasını, şebekede etkili bir basınç ve debi yönetimi ile optimum işletme şartlarının sağlanmasını, sistemin izlenmesi ve kayıt altına alınmasını ve etkili bir su yönetim sistemini sağlamakla yükümlü olduğu hükmüne yer verilmiştir.

Tebliğ’in 6’ncı ve devamı maddelerinde ise, su kayıplarının önlenmesi, kullanılacak malzemeler, abonelik hizmetleri ve izinsiz su kullanımı konularında idarenin yapacağı işler hakkında ayrıntılı bilgi verilmiştir.

Su kayıp kaçağı konusunda yapılan incelemelerde aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir:

- 143 adet deponun giriş ve çıkış boru hatları üzerinde debi ölçer cihaz bulunmamaktadır.
- Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) veri tabanı bazı ilçelerde oluşturulmamış ve veri girişi tamamlanmamıştır.
- Veri kontrol ve izleme sistemi (SCADA) kurulmasına rağmen SCADA sistemi bulunmayan bölgeler vardır.
- Yüksek tüketimli abonelerin uzaktan izleme sistemi Efeler İlçesi dışında diğer yerlerde mevcut değildir.

Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta bulgu konusu hususları kabul etmiş olup depo giriş ve çıkış boru hatları üzerine debi ölçer cihazı takılması konusunda gerekli ihale çalışmalarına başlandığını, CBS veri tabanı ile ilgili gerekli veri girişlerinin devam ettiğini,

SCADA sistemi kurulumunun ilçelerde devam ettiğini ve yüksek tüketimli abonelerin uzaktan izleme sistemine geçilmesi için gerekli ihalelerle ilgili hazırlıkların devam ettiğini belirtmiştir.

Sonuç olarak, su kayıp ve kaçaklarının azaltılması ve bu suretle kamu kaynaklarının daha verimli kullanılmasını teminen anılan Yönetmelik ve Tebliğ’de öngörülen işlerin yapılması için azami gayretin gösterilmesi gerekmektedir.

BULGU 10: Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

İdarenin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazlarının cins tashihlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik’in "Tanımlar" başlıklı 4’üncü maddesinde cins tashihi; binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi olarak tanımlanmıştır.

Aynı Yönetmeliğin 10’uncu maddesinde;

“(1) Kamu idarelerince; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazlar mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınır. Kamu idareleri taşınmazların cins tashihinin yapılması için gerekli işlemleri yaparlar.

(2) Tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlar açısından bu yükümlülük kullanan idarenin veya gerçek veya tüzel kişilerin durumu tespit eden yazısı üzerine taşınmaz maliki idareye aittir. Ancak cins tashihine ilişkin gerekli belgeler ile buna ilişkin mali yükümlülükler kullanıcılar tarafından karşılanır” denilmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükmüne göre, kamu idarelerinin mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının birbirine uygun olmaması durumunda, fiili kullanım durumları esas alınarak tapu kayıtlarında cins tashihlerinin yapılması gerekmektedir.

Ancak, yapılan incelemelerde, Kamu İdaresi tarafından taşınmazların cins tashihinin yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İdaresi göndermiş olduğu cevapta, bulgu konusu hususu kabul etmiş olup İdareye devredilen ve ilgili belediyelerince cins tashihi yapılmamış içme ve atıksu arıtma tesisleri, terfi

merkezleri gibi yapıların yapım tarihlerinin çok eski olmasından dolayı herhangi bir ruhsat, kullanma, izin belgesine ulaşamadığını ve dolayısıyla cins tashihi işlemlerinin sonuçlandırılmadığını, ilgili kurumlarla yeniden görüşmelere başlandığını ve uygun görülmesi durumunda cins tashih işlemlerinin yapılacağını ifade etmiştir.

Sonuç olarak, cins tashihi yapılmaması, kamu idaresine ait taşınmazların mevcut kullanım şekillerinin tam olarak anlaşılmasına neden olmaktadır.

Bu itibarla, Kamu İdaresinin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların cins tashihlerinin yapılmasının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 11: İdarenin Personel Yönetim Sisteminin Riskler Barındırması

İdarede yapılan incelemelerde; norm kadro sayısına nazaran istihdam edilen kişi sayısının çok az olduğu, bazı kişilerin birden fazla kadroya vekâleten/tefviren görevlendirildiği, bazı kadroların uzun süreli olarak vekâleten yürütüldüğü ve bu durumun kurum açısından risk teşkil ettiği görülmüştür.

5018 sayılı KMYKK'nin "Hesap verme sorumluluğu" başlıklı 8'inci maddesinde; her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu,

Devlet memurlarının hizmet şartlarını, niteliklerini, atanma ve yetiştirilmelerini, ilerleme ve yükselmelerini, ödev, hak, yüküm ve sorumluluklarını, aylıklarını ve ödeneklerini ve diğer özlük işlerini 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu düzenlemektedir. Anılan Kanun'un "Vekâlet görevi ve aylık verilmesinin şartları" başlıklı 86'ncı maddesinde; memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabileceği ve yine boş kadrolara ait görevlerin memurlara vekâleten gördürülebileceği,

5434 sayılı Kanun'un ek 73'üncü maddesinde; bazı istisnalar saklı kalmak koşuluyla atama yapılan kadronun ek göstergesi üzerinden emekli-malullük aylığı bağlanabilmesi, emekli ikramiyesi ödenebilmesi veya toptan ödeme yapılabilmesi için atanılan görevin ek göstergesi

üzerinden, bu göreve başlanılan tarihten itibaren en az 6 ay süreyle kesenek ve karşılık ödemesinin yapılmış olması gerektiği belirtilmektedir.

Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik'te ise İdarenin ihtiyaç duyabileceği nitelik, unvan ve sayıda personel gruplar bazında detaylı olarak yer almaktadır.

Mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere; mahalli idareler ve bağlı kuruluşlarının özelliklerine göre istihdam edebileceği ve ihtiyaç duyabileceği personel sayısı gruplar bazında ayrı ayrı belirlenmiş, henüz atama işlemi gerçekleştirilmeyen kadrolar ile atama işlemi yapılmış ancak herhangi bir sebeple geçici olarak boşalan kadrolara vekâleten görevlendirme yapılabileceği ifade edilmiş, aynı zamanda bir kadroya atananların ilgili kadronun ek göstergesinden faydalanabilmesi için en az 6 ay süreyle kesenek ve karşılık ödemesinin yapılmış olması gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede; 31.12.2023 tarihi itibarıyla İdarede ihdas edilen kadro sayısı 723, dolu olan kadro sayısı ise 136'dır. Dolu olan kadro sayısı toplam ihdas edilen kadro sayısının %18,81'ini oluşturmaktadır. Bu kadrolardan genel müdürlük, özel kalem müdürlüğü, teftiş kurulu başkanlığı, 4 adet daire başkanlığı ile 14 adet müdürlük kadrosu ise vekâleten yürütülmektedir.

İdarede; istihdam edilen kişi sayısının azlığından dolayı personel açığı bulunmakta, mevcut bazı personeller uzun süreli olarak vekâleten görevlendirilmekte, aynı zamanda bazı personellere birden fazla görev verilmektedir.

Bu durumun personel üstündeki iş yükünü artırdığı, kurumsallaşmayı engellediği, personelin vekâleten yürütülen görevlerden dolayı mesleki güvenceden ve bazı mali haklardan mahrum kalmasına yol açtığı ve kurum açısından risk teşkil ettiği değerlendirilmektedir.

Kamu İdaresince, bulgu konusu husus kabul edilmiş olup görevde yükselme sınavlarıyla vekaleten yürütülen şube müdürlüklerine atama yapılması çalışmalarına başlanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç itibarıyla; personel yönetim sisteminde belirtilen risklerin azaltılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 12: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

İdarede çalışan işçilerin sosyal hakları olan yıllık izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle çoğunluğunun birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

Anayasa'nın "Çalışma şartları ve dinlenme hakkı" başlıklı 50'nci maddesinde; dinlenmenin çalışanların bir hakkı olduğu ve bu hakların kullanımının Kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık iznin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için ikiyüzyirmi Türk Lirası (2023 yılında 1.683 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca Cumhurbaşkanlığının 30.06.2021 tarih ve 31527 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2021/14 sayılı Genelge'sinde; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl

içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık izin sürelerinin de yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan incelemede İdarede görev alan kadrolu toplam 155 işçiden, 30'unun 50 ile 100 gün arasında, 60'nın 100 ile 200 gün arasında, 23'ünün 200 ile 300 gün arasında, 14'ünün 300 ile 400 gün arasında ve 1'inin ise 400 günden fazla kullanmadığı izinlerinin olduğu tespit edilmiştir. Bu işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları işçinin son ücreti dikkate alınarak izin ücreti ödeneceğinden idareler açısından öngörülemeyen giderlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Kamu İdaresince, bulgu konusu husus kabul edilmiş olup yıllık izni birikmiş işçilerin 2024 yılından başlamak üzere izne çıkartılarak birikmiş izinlerinin eritilmesinin sağlanacağı ifade edilmiştir.

Belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde İdarede çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve idareye ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullandırılması sağlanmalıdır.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
İdarenin Personel Yönetim Sisteminin Bazı Riskler Barındırması	2022	Yerine Getirilmedi	Kamu İdaresi tarafından söz konusu husus düzeltilmemiş olup 2023 yılı Düzenlilik Denetimi Raporu'nun Diğer Bulgular bölümünde tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Günübirlik Kiralanan Evlerin Abone Tipinin İş Yeri Olarak Uygulanmaması	2022	Kısmen Yerine Getirildi	Kamu İdaresi tarafından bulgu konusu husus kısmen düzeltilmiş olup 2023 yılı Düzenlilik Denetimi Raporu'nun Diğer Bulgular bölümünde tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Sondaj Kuyularıyla İlgili Faydalı Tüketim Miktarının ve Ticari Su Kullanımlarının Takip ve Tahsilatında Bazı Eksikliklerin Bulunması	2022	Yerine Getirilmedi	Kamu İdaresi tarafından bulgu konusu husus düzeltilmemiş olup 2023 yılı Düzenlilik Denetimi Raporu'nun

			Diğer Bulgular bölümünde tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Su Kayıplarının Önlenmesine İlişkin Bazı Yükümlülüklerin Yerine Getirilmemesi	2022	Kısmen Yerine Getirildi	Kamu İdaresi tarafından bulgu konusu husus kısmen düzeltilmiş olup 2023 yılı Düzenlilik Denetimi Raporu'nun Diğer Bulgular bölümünde tekrar bulgu konusu yapılmıştır.